

STANOWISKO NR 10 PAŁAC WATTMANÓW I STAW ELEKTROWNIA

Zespół parkowo-pałacowy jest najciekawszym i najcenniejszym obiektem historycznym w Rudzie Różanieckiej.

W latach dwudziestych XIX w., na licytacji Brunicy kupili wieś i wybudowali w niej okazały pałac neobarokowy, który niestety nie zachował się do naszych czasów. W połowie XIX w. Ruda przeszła w ręce rodziny Wattmanów. Ludwik Wattman był Niemcem, który przybył z Wiednia i ożenił się z Henriettą, jedyną córką barona Brunickiego. Ostatnim właścicielem dóbr w Rudzie Różanieckiej był ich syn baron Hugo Wattman. Wattmanowie na fundamentach starego drewnianego wzniesli nowy murowany pałac. Potem go rozbudowali, do prawej oraz lewej ściany bocznej dobudowali nowe skrzydła, co wydłużyło bryłę całego budynku. Przy wszystkich narożnikach dodano wieloboczne wieżyczki zakończone daszkami w postaci hełmów. Cały pałac nakrywał dach gładki, z mocno wygiętą połącią dolną. Dobudowali ryzalit w części środkowej aż po dach, natomiast przy lewym skrzydle ryzalit nakryli tarasem i przeznaczyl go na ogród zimowy.

W 1914 r. cały gmach spalili Rosjanie podczas ich ofensywy na zachód. Nieomal natychmiast po pożarze, przy pomocy jeńców włoskich budynek został jednak zrekonstruowany. W pałacu znajdowała się kolekcja uprzęży, trofeów myśliwskich i obrazów, wśród których były m. in. portrety rodziny Brunickich, Wattmanów oraz obraz Wojciecha Kossaka „Scena z polowania”.

W skład zespołu pałacowego wchodzi oprócz pałacu również park, leśniczówka - obecnie użytkowana, jako dom mieszkalny - murowana gorzelnia i stajnia.

Zespół pałacowy w Rudzie Różanieckiej, będący przykładem XVIII wiecznej architektury rezydencjalnej został w 1987 roku wpisany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu do rejestru zabytków nieruchomych.

Od 1960 roku w pałacu mieści się Dom Pomocy Społecznej. Pod koniec XX w. dobudowano nowy oddział dla pensjonariuszy w stylu architektonicznym nawiązującym do zabytkowej części pałacu.

Miejsce, w którym zlokalizowane jest stanowisko nr 10 posiada nie tylko znaczenie historyczne i architektoniczne, o czym wspomniano wyżej, ale ze względu na bliskość stawów również krajobrazowe, a dawniej energetyczne. Po lewej stronie znajduje się staw „Elektrownia”. Nazwa nawiązuje do wybudowanej w okresie międzywojennym elektrowni. Właściciel majątku, baron Hugo Wattman tutaj, gdzie obecnie jest staw wmontował turbinę wodną, która zasilala w energię elektryczną wnętrza dworu. Dziś jest tu staw wędkarski, miejsce relaksu i odpoczynku.

Tuż przy brzegu spotykamy wynurzone nad powierzchnię wysokie, sztywne rośliny takie jak: trzcina pospolita, pałka szerokolistna. Można za nimi zobaczyć szerokie, unoszące się na wodzie liście grążeli żółtych (lili wodnych). Następną strefę tworzą rośliny całkowicie zanurzone, takie jak rogatek sztywny. Na powierzchni unoszą się małe rośliny, które nie sięgają korzeniami do dna, np. rzęsa drobna.

Wędrówka nasza prowadzi dalej drogą asfaltową w kierunku Żukowa. Po minięciu bramy wjazdowej Domu Pomocy Społecznej i placu Bojkówki z boiskiem sportowym skręcamy przed sklepem spożywczym w lewo. Następnie chodnikiem udajemy się przez most betonowy na rzece, do zakola rzeki, przy którym znajduje się stanowisko nr 11, (0,4 km). Zbliżamy się już do końca naszej wędrówki – oto ostatni przystanek na ścieżce (z przystanku PKS – 8,7 km, 2 godz. 25 minut, ze stanowiska nr 10 – 5 minut).